

Školní „lockdowny“ v Česku v souvislosti s pandemií covid-19 v období březen 2020–červen 2021¹

Tereza Čeladníková, Eva M. Hejzlarová, Magdalena Mouralová

Jednou z veřejněpolitických odpovědí na pandemii covid-19 bylo omezení poskytování veřejných služeb, které se týkalo i vzdělávání. V Česku přitom trvala omezení prezenční výuky ve školách dlouho, a to i v mezinárodním srovnání². Po celou dobu uzávěr přitom fungovaly tzv. určené školy pro děti do věku zhruba 10 let zaměstnanců tzv. kritické infrastruktury. Cílem následujícího textu je tato omezení prezenční výuky detailně popsat, a vytvořit tak oporu pro další výzkumníky.

Nejprve představíme obecnější kontext a pak se zaměříme na uzávěry jednotlivých typů škol: mateřských škol, základních škol, středních škol a vysokých škol³.

Obecný kontext režimových opatření na školách během pandemie covid-19

Ve školním roce 2019/2020 navštěvovalo různé druhy vzdělávacích zařízení v Česku přes dva miliony dětí, žáků a studentů (podrobněji viz tabulka č. 1) – jich všech se v různé míře dotkly uzávěry škol, resp. omezení prezenční výuky.

Tabulka č. 1: Počty osob zapsaných na jednotlivé typy škol

	Školní rok 2019/2020	Školní rok 2020/2021
Mateřské školy	364 909	357 598
Základní školy	952 946	962 348
Střední školy	423 838	432 906
Vysoké školy	288 915	299 396

Zdroj: Autorky na základě dat Českého statistického úřadu.

Možností, jak pandemii covid-19 čelit, bylo několik a v čase se proměňovaly a různě kombinovaly. Prvním opatřením byl zákaz prezenční výuky, resp. omezení počtu žáků přítomných ve škole v jeden

¹ Vznik této zprávy byl podpořen v rámci projektu „Domov jako veřejněpolitický nástroj: emotivní dimenze domova v době karanténních opatření COVID-19 v Česku“ (GAČR 21-18033S).

² Srov. <https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/download-data-response-measures-covid-19>

Ve vládní zprávě [36] se uvádí, že ve školních letech 2019/2020 a 2020/2021 byly školy pro prezenční výuku uzavřené v následujícím objemu dní: povinné předškolní vzdělávání v MŠ 28 dní, 1. stupeň základní školy 94 dní, 2. stupeň základní školy 141 dní, střední školy 155 dní, střední odborné školy 133 dní, vysoké školy 135 dní, což představuje více než polovinu školních dní na druhém a třetím stupni vzdělávání. Údaje uváděné MŠMT jsou však pouze orientační, neboť zahrnují jen dny, kdy byly školy centrálně uzavřené pro všechny žáky/ně daného stupně. Nejsou zde zohledněny uzavření na úrovni jednotlivých obcí (např. u MŠ na jaře 2020), okresů a krajů (různá epidemiologická situace na jaře 2021). Podobně není zohledněna rotační výuka nebo opatření cílící jen na některé skupiny žáků daného stupně (žáci a žákyně 1. a 2. tříd, 9. tříd, maturanti a maturantky) nebo různý režim pro různé obory a ročníky vysokoškolského studia. Počet dnů, kdy se nesměli účastnit prezenční výuky, byla tak u mnoha žáků a žákyně ještě o poznání vyšší, mnozí studující na vysokých školách se v daném období k prezenční výuce nedostali vůbec.

³ Do našeho přehledu tak nejsou začleněny speciální základní školy a vyšší odborné školy.

čas (osobní konzultace, rotační výuka); na tento druh opatření se v našem textu zaměřujeme. Dalším uplatňovaným opatřením bylo nošení ochrany nosu a úst prostřednictvím roušek a respirátorů. Testování pro veřejnost (bez indikace lékařem) začalo fungovat v druhé polovině prosince 2020⁴, testování žáků a učitelů se rozjelo na jaře 2021. Očkování začalo být dostupné na jaře 2021 – učitelé mateřských, základních a středních škol se mohli k očkování registrovat od 27. února 2021⁵ (zohledňován byl nejprve věk vyučujících, takže mladší ročníky se k termínům dostaly později), vyučující na vysokých školách pak od 3. května 2021⁶.

Podstatným rysem provozu škol v období od března 2020 do června 2021 bylo, že režimové změny byly oznamovány maximálně s několikadenním předstihem a některé z nich ani neměly šanci být uvedeny v platnost (např. rotační výuka 2. stupně v říjnu 2020) – možnost adaptovat se a plánovat byla pro děti, jejich rodiče i učitele velmi omezená.

Mateřské školy

Provoz mateřských škol (MŠ) byl ze všech stupňů školství omezen nejméně. V první vlně pandemie, tedy **na jaře 2020 vláda provoz MŠ nijak neupravovala**, velká část zřizovatelů (obcí) ale jejich provoz zastavila a kopírovala tak uzávěry na základních školách. Na podzim 2020 a většinu zimy pak byly MŠ v provozu, jejich provoz mohl být lokálně opět omezen zřizovatelem. Vláda se rozhodla provoz MŠ omezit takřka až po roce od vypuknutí pandemie – **MŠ byly uzavřeny usnesením vlády z 26. února 2021** s účinností od 27. února 2021, a to do 21. března 2021. Výjimku měly MŠ při zdravotnických zařízeních, které mohly nadále fungovat [1]. Toto opatření bylo prodlouženo dne 18. března 2021 až do 28. března 2021 [2]. Dne 26. března 2021 bylo opatření opět prodlouženo, tentokrát do 11. dubna 2021 [3].

Ke změně pravidel došlo Mimořádným opatřením Ministerstva zdravotnictví (MZ), zaštitěným Vládou ČR ze dne 6. dubna 2021, které mělo vyhlášenou platnost od 12. dubna 2021 do odvolání [4]. V tomto opatření je opět zakázána osobní přítomnost dětí v mateřských školách s několika výjimkami, a to dětí, které plní povinné předškolní vzdělávání s tím, že mohou být vzdělávány pouze v neměnných skupinách nejvýše 15 dětí a mateřské školy při zdravotnickém zařízení. **12. dubna 2021 se tedy do MŠ po šesti týdnech vrátili předškoláci**, a to s výjimkou těch v okrese Děčín, kterým v tom zabránilo Mimořádné opatření MZ, jež v něm vyhlásilo zákaz osobní přítomnosti s výjimkou MŠ

---

⁴ Srov. mimořádné opatření Ministerstva zdravotnictví ČR ze dne 7. prosince 2020 - <https://www.mzcr.cz/wp-content/uploads/2020/12/Mimoradne-opatreni-antigenni-testovani-obyvatele-s-ucinnosti-od-18-12-2020-do-15-1-2021.pdf>

⁵ Srov. <https://www.mzcr.cz/tiskove-centrum-mz/ministerstvo-zdravotnictvi-spusti-registrace-na-ockovani-pro-ucitele-a-osoby-starsi-70-let-do-ockovani-se-nove-zapoji-take-prakticti-lekari/>

⁶ Srov. <https://www.msmt.cz/vzdelavani/vysoke-skolstvi/ockovani-akademickych-pracovniku-vysokych-skol-proti-covidu>

při zdravotnickém zařízení a zajištění péče pro děti rodičů vybraných profesí (tyto profese jsou konkrétně rozepsány v opatření). Toto lokální opatření platilo od 12. dubna 2021 do 18. dubna 2021 [5].

Dne 12. dubna 2021 pak bylo vyhlášeno opatření pro celou ČR s platností od 19. dubna 2021, které režimově sjednotilo vzdělávání dětí v MŠ ve smyslu předchozího opatření pro území celé ČR [6].

Během dubna a května 2021 byly MŠ postupně otevírány v jednotlivých krajích, a to na základě pandemických ukazatelů. Opatření MZ z 19. dubna 2021 zakazovalo osobní přítomnosti dětí v MŠ ve všech krajích s výjimkou Královéhradeckého kraje a Karlovarského kraje a dalšími výjimkami dětí, které plní povinné předškolní vzdělávání s tím, že mohou být vzdělávány pouze v neměnných skupinách nejvýše 15 dětí a mateřské školy při zdravotnickém zařízení. Nadále mohly MŠ navštěvovat děti zákonných zástupců vybraných profesí, které jsou konkrétně rozepsány v opatření [7]. Účinnost tohoto opatření byla stanovena od 26. dubna 2021 do odvolání. K tomuto opatření byla dne 22. dubna 2021 doplněna výjimka ještě o Plzeňský kraj [8]. Následně bylo vyhlášeno opatření dne 29. dubna 2021, které vstoupilo do odvolání v platnost 3. května 2021 [10]. Toto opatření stanovovalo zákaz osobní přítomnosti dětí v MŠ s výjimkou Karlovarského kraje, Královéhradeckého kraje, Libereckého kraje, Pardubického kraje, Plzeňského kraje, Středočeského kraje a hlavního města Prahy a dalšími výjimkami, a to dětí, které plní povinné předškolní vzdělávání s tím, že mohou být vzdělávány pouze v neměnných skupinách nejvýše 15 dětí a mateřské školy při zdravotnickém zařízení. Nadále mohly MŠ navštěvovat děti zákonných zástupců vybraných profesí.

Provoz MŠ byl plně obnoven 10. května 2021 a to opatřením ze dne 3. května 2021 a platil až do konce školního roku [11].

Základní školy

Narozdíl od mateřských škol (MŠ), kde se rozlišují žáci v povinném předškolním vzdělávání (předškoláci) a mladší děti, pro které není vzdělávání povinnou součástí školní docházky, byla situace na základních školách (ZŠ) mnohem komplikovanější. Žáci rovněž strávili doma delší dobu.

ZŠ byly poprvé uzavřeny 11. března 2020 mimořádným opatření Ministerstva zdravotnictví (MZ) ze dne 10. března 2020 [12]. Opatření ale nebylo legislativně v pořádku, a proto bylo nahrazeno 12. března 2020 usnesením Vlády ČR [13]. Platilo až do 20. dubna 2020, kdy vešlo v platnost opatření MZ zaštitěné Vládou ČR ze dne 17. dubna 2020 [14]. U ZŠ se však nic nezměnilo a stále byla zakázána účast žáků na výuce. Opatření bylo obnoveno 23. dubna 2020 s účinností od 27. dubna 2020 [15] a následně opět prodlouženo s účinností od 11. května 2020 [16].

K alespoň **částečnému návratu do ZŠ došlo od 18. května 2020**, kdy ze zákazu dostali výjimku **žáci 9. tříd** za účelem přípravy na přijímací zkoušky na střední školy, a to ve skupinách maximálně po 15 osobách [17].

Následující opatření rozšířilo řady žáků, kteří se mohli výuky účastnit: kromě žáků 9. ročníku zmíněných výše, pro které nebyla docházka povinná, nastoupili do školy rovněž **žáci 1. stupně ZŠ a děti v přípravné třídě ZŠ**. Ani pro ně nebyla docházka povinná a i oni museli tvořit neměnné skupiny po nejvýše 15 žácích [18]. Toto opatření vešlo v platnost **25. května 2020**.

V dalším opatření byly povoleny **od 8. června 2020 i konzultace a třídnické hodiny**, ale maximálně ve skupině po 15 osobách a docházka na ně nebyla povinná [19].

Následovaly prázdniny a poté v září a na začátku října probíhalo vyučování bez omezení. To se změnilo 8. října 2020, kdy bylo vyhlášeno opatření s platností od 12. října 2020. Na základních školách byl omezen druhý stupeň a to tak, že polovina tříd měla chodit v sudé týdny a druhá polovina v liché týdny s tím, první stupeň nebyl omezen [20]. Toto opatření ale nestihlo vstoupit v platnost, protože s platností **od 14. října 2020 začal platit zákaz osobní přítomnosti na výuce** [21]. Změna nastala zhruba po měsíci, **18. listopadu 2020**, kdy byla povolena účast na výuce pro **děti v přípravné třídě, žáky 1. a 2. ročníku** a povoleny byly rovněž **individuální konzultace** [23]. Opatření pro základní školy bylo prodlouženo se stejnými pravidly do 24. listopadu 2020 [24] a pak ještě jednou do 29. listopadu 2020 [25]. Podmínky byly mírně uvolněny v dalším opatření platícím **od 30. listopadu 2020**. Díky tomuto opatření mohli do školy chodit žáci 1. stupně ZŠ, děti v přípravné třídě, žáci 9. ročníků ZŠ, a v tzv. **rotačním módu žáci 6. - 8. ročníku ZŠ**, a to způsobem, že se vzdělávání v lichém týdnu neúčastnila první polovina tříd a v sudém týdnu neúčastnila druhá polovina tříd; povoleny byly rovněž individuální konzultace [26]. Velká změna situace nastala těsně před Vánoci, kdy byla **od 21. prosince 2020 úplně zakázána účast na výuce** [28]. Poté následovaly vánoční prázdniny.

S platností od 27. prosince 2020 do 10. ledna 2021 byla nastavena pravidla tak, že byla zakázána účast žáků na prezenční výuce s výjimkami žáků 1. a 2. ročníků základní školy, dětí v přípravné třídě a individuálních konzultací [29]. V dalších dvou opatřeních platících do 22. ledna 2021 [30] a následně do 14. února 2021 [31] se pravidla účasti nezměnila. Nezměněná pravidla platila následně až do konce 11. dubna [32, 1, 2, 3]. S platností **od 12. dubna 2021 nastalo drobné uvolnění**: byla stále zakázána osobní přítomnost ve školách s výjimkami **dětí v přípravné třídě, žáků 1. stupně ve škole**, ve které je počet žáků 1. stupně nejvýše 75 žáků, pokud je budova tohoto 1. stupně stavebně oddělena od budovy 2. stupně základní školy (zjednodušeně typicky „**malotřídek**“), a to včetně školní jídelny, **u ostatních škol platila pro 1. stupeň rotační výuka**, kdy se vzdělávání v lichém týdnu neúčastnila první polovina tříd a v sudém týdnu neúčastnila druhá polovina tříd, nadále jsou povoleny **skupinové konzultace žáků 2. stupně ohrožených školním neúspěchem** nebo **žáků 9. tříd** podle jejich potřeby vyhodnocené školou v předmětech potřebných pro přijímací zkoušky, a to v nejvyšším počtu 6 žáků v jedné skupině [4]. Dne 12. dubna 2021 bylo vyhlášeno Mimořádné opatření MZ, které se týkalo jen okresu Děčín. V tomto okrese platilo pro ZŠ, že se mohou konat pouze individuální konzultace [5]. Toto

opatření platilo do 19. dubna 2021. Od daného dne začalo platit opatření opět pro celou ČR [6], a to ve znění předchozího opatření [4] pro celou ČR. Další opatření ve stejném znění začalo platit 26. dubna 2021 [7]. **Od 3. května 2021** platilo další opatření ve kterém byla zavedeno, že školu mohou navštěvovat děti v přípravné třídě, žáci 1. stupně ve škole, ve které je počet žáků 1. stupně nejvýše 75 žáků, pokud je budova tohoto 1. stupně stavebně oddělena od budovy 2. stupně základní školy, a to včetně školní jídelny, u ostatních škol platí pro 1. stupeň, že se vzdělávání v lichém týdnu neúčastnila první polovina tříd a v sudém týdnu neúčastnila druhá polovina tříd. Ve **vybraných regionech** – Karlovarském kraji, Královéhradeckém kraji, Libereckém kraji, Pardubickém kraji, Plzeňském kraji, Středočeském kraji a hlavním městě Praze – byla **povolena účast na prezenční výuce pro žáky 2. stupně v rotační formě**, tj. za podmínky, že se vzdělávání v lichém týdnu neúčastní první polovina tříd a v sudém týdnu neúčastní druhá polovina tříd. Dále mohly probíhat skupinové konzultace žáků 2. stupně ohrožených školním neúspěchem nebo žáků 9. tříd podle jejich potřeby vyhodnocené školou v předmětech potřebných pro přijímací zkoušky, a to v nejvyšším počtu 6 žáků v jedné skupině [10]. Následné opatření s platností od **10. května 2021 rozšířilo počet regionů**, ve kterých byl umožněn stejný režim. Jednalo se o všechny kraje kromě Jihočeského kraje, Kraje Vysočina a Zlínského kraje [11]. V dalším opatření platném od 17. května 2021 došlo k dalšímu uvolnění podle regionálního klíče: omezení v podobě rotační výuky na 2. stupni ZŠ se přestalo týkat žáků ve školách v Karlovarském kraji, Královéhradeckém kraji, Libereckém kraji, Pardubickém kraji, Plzeňském kraji, Středočeském kraji a hlavním městě Praze. V ostatních krajích jsou dále povoleny individuální konzultace a skupinové konzultace žáků 2. stupně ohrožených školním neúspěchem nebo žáků 9. tříd podle jejich potřeby vyhodnocené školou v předmětech potřebných pro přijímací zkoušky, a to v nejvyšším počtu 6 žáků v jedné skupině [9]. Toto opatření bylo platné **do 17. května 2021** a poté už mohly ZŠ fungovat **v prezenčním režimu**, byť za využití režimových opatření typu roušky a rozestupy, kterým se v této výzkumné zprávě nevěnujeme.

Střední školy

U středních škol (SŠ) byla situace podobná jako u základních škol. SŠ byly poprvé **uzavřeny 11. března 2020** mimořádným opatření MZ ze dne 10. března 2020 [12]. Opatření ale nebylo legislativně v pořádku, proto bylo nahrazeno 12. března 2020 usnesením vlády ČR [13]. Platilo až do 20. dubna 2020, kdy vešlo v platnost opatření MZ zaštitěné vládou ČR ze dne 17. dubna 2020 [14]. U SŠ se však nic nezměnilo a stále byla zakázána účast žáků na výuce. Opatření bylo obnoveno 23. dubna 2020 s účinností od 27. dubna 2020 [15] a následně opět prodlouženo s účinností od 11. května 2020 [16]. **Od 18. května 2020 bylo povoleno docházet na střední školu žákům, kteří konají závěrečnou zkoušku, žákům, kteří se připravují na maturitu a žákům posledních ročníků konzervatoří.** Žáci se mohli setkávat ve skupinách maximálně po 15 [17]. Stejná pravidla platila i v dalším opatření, které

vstoupilo v platnost 25. května 2020 [18]. Výčet výjimek ze zákazu byl rozšířen v dalším opatření, které platilo **od 1. června 2020**: tentokrát mohli na SŠ mohli docházet žáci, kteří se chystali k vykonání závěrečné zkoušky nebo si podali přihlášku k maturitní zkoušce, žáci v posledním ročníku na konzervatořích, zejména pro účely přípravy na závěrečnou zkoušku, maturitní zkoušku nebo absolutorium a k tomu **žáci středních škol a konzervatoří za účelem praktického vyučování; od 8. června se navíc mohly konat konzultace a třídnické hodiny**. Účast na výuce nebyla pro žáky povinná a mohli se setkávat ve skupinách maximálně po 15 osobách [19].

Následovaly prázdniny a poté v září a na začátku října probíhalo vyučování bez omezení. To se změnilo 8. října 2020, kdy bylo vyhlášeno opatření s platností **od 12. října 2020**. Na středních školách byla **zakázána osobní účast na výuce s výjimkou povinné školní docházky, praktického vyučování a praktické přípravy** [20]. Střední školy zůstaly úplně uzavřeny ve dnech 26. a 27. října [21]. Od 21. října 2020 bylo povoleno praktické vyučování a praktická příprava žáků zdravotnických oborů, jinak platil zákaz osobní přítomnosti na výuce [22, 23]. Od **20. listopadu 2020** byly následně povoleny **individuální konzultace** [23]. Stejná opatření byla prodloužena do 24. listopadu 2020, tedy platí že je zakázána osobní přítomnost na výuce s výjimkou praktického vyučování a praktické přípravy žáků zdravotnických oborů a individuálních konzultací [24]. Změna nastala s platností **od 25. listopadu 2020**, od kdy se opět rozšířil seznam výjimek z obecného zákazu osobní přítomnosti na výuce; do těchto výjimek spadaly: **praktické vyučování a praktická příprava žáků zdravotnických oborů, individuální konzultace, žáci závěrečných ročníků a žáci čtvrtých ročníků šestiletých vzdělávacích programů v konzervatoři, praktické vyučování a praktická příprava za přítomnosti nejvýše 20 žáků a konání závěrečných zkoušek, maturitních zkoušek, absolutoríí** [25]. K dalšímu uvolnění došlo v opatření platícím **od 30. listopadu 2020** do 12. prosince 2020, kdy byl **limit v podobě 20 žáků nahrazen režimem rotační výuky** (nadále platil zákaz osobní přítomnosti ve školách tentokrát s výjimkami praktického vyučování a praktické přípravy žáků zdravotnických oborů, individuálních konzultací, žáků závěrečných ročníků a žáků čtvrtých ročníků šestiletých vzdělávacích programů v konzervatoři, praktického vyučování a praktické přípravy za přítomnosti nejvýše 20 žáků nebo studentů, žáků nižších stupňů šestiletého a osmiletého gymnázia a prvního až čtvrtého ročníku osmiletého vzdělávacího programu konzervatoře, a to způsobem, že se vzdělávání v lichém týdnu neúčastní první polovina tříd a v sudém týdnu neúčastní druhá polovina tříd, povoleno je i konání závěrečných zkoušek, maturitních zkoušek, absolutoríí) [26]. V opatření platícím **od 7. prosince 2020** bylo povoleno **zúčastnit se výuky všem žákům**, a to **v rotačním režimu**, tj. způsobem, že se vyučování v lichém týdnu neúčastní první polovina tříd a v sudém týdnu neúčastní druhá polovina tříd [27]. Velká změna nastala těsně před Vánoci, kdy byla **od 21. prosince 2020 úplně zakázána účast na výuce** [28]. Poté následovaly vánoční prázdniny.

S platností **od 27. prosince 2021** do 10. ledna 2021 byla nastavena pravidla tak, že **byla zakázána účast žáků na prezenční výuce s výjimkami praktického vyučování a praktické přípravy žáků zdravotnických oborů, konání přijímacích zkoušek, závěrečných zkoušek, maturitní zkoušek, absolutoríí a individuálních konzultací** [29]. V dalších dvou opatřeních platících do 22. ledna 2021 [30] a následně do 14. února 2021 [31] se pravidla účasti na vzdělání nezměnila. Nezměněná pravidla platila následně až do konce února [32] a poté do 21. března 2021 [1]. Opatření bylo následně prodlouženo do 28. března 2021 [2] a ještě do 11. dubna 2021 [3]. S platností od 12. dubna 2021 byla pravidla nastavena tak, že povoleno bylo praktické vyučování a praktická příprava žáků zdravotnických oborů, individuální konzultace, konání závěrečných zkoušek, maturitních zkoušek, absolutoríí, a to za účasti nejvýše 20 osob v místnosti [4]. Od 19. dubna 2021 bylo povoleno praktické vyučování a praktická příprava žáků zdravotnických oborů, individuální konzultace, skupinové konzultace žáků posledních ročníků a žáků čtvrtých ročníků šestiletých vzdělávacích programů v konzervatoři nebo žáků ohrožených školním neúspěchem z jiných ročníků, a to v maximálním počtu 6 žáků v jedné skupině, konání závěrečných zkoušek, maturitních zkoušek, absolutoríí, a to za účasti nejvýše 20 osob v místnosti [6]. V dalším opatření platícím od 26. dubna 2021 proběhla změna u praktického vyučování a praktické přípravy žáků a studentů, jinak zůstává opatření stejné [7]. V dalším opatření platícím **od 3. května 2021 se restrikce uvolňují s využitím regionálního klíče a rotační výuky**: oproti předchozím opatřením se v Karlovarském kraji, Královéhradeckém kraji, Libereckém kraji, Pardubickém kraji, Plzeňském kraji, Středočeském kraji a hlavním městě Praze povolila účast žáků nižšího stupně šestiletého a osmiletého gymnázia a žáků prvních čtyř ročníků osmiletého vzdělávacího programu konzervatoře, a to za podmínky, že se vzdělávání v lichém týdnu neúčastní první polovina tříd a v sudém týdnu neúčastní druhá polovina tříd [10]. Následné opatření [11] s platností od 10. května 2021 rozšířilo seznam krajů vyňatých z přísnějšího režimu (zákaz přítomnosti platil i nadále v Jihočeském kraji, Kraji Vysočina a Zlínském kraji. V usnesení 433 [11] je rovněž zakomponována drobná změna opatření 423 [10], a to, že se skupinové konzultace mohou konat ve skupinách maximálně po 3 místo 6 [11]. Další opatření mělo platnost od 17. května 2021 a stanovilo, že je zakázána osobní přítomnost s výjimkami praktického vyučování a praktické přípravy žáků, skupinové konzultace žáků posledních ročníků a žáků čtvrtých ročníků šestiletých vzdělávacích programů v konzervatoři nebo žáků a studentů ohrožených školním neúspěchem z jiných ročníků, a to v maximálním počtu 6 žáků nebo studentů v jedné skupině, konání závěrečných zkoušek, maturitních zkoušek, absolutoríí a to za účasti nejvýše 20 osob v místnosti, žáků nižšího stupně šestiletého a osmiletého gymnázia a žáků prvních čtyř ročníků osmiletého vzdělávacího programu konzervatoře, a to za podmínky, že se vzdělávání v lichém týdnu neúčastní první polovina tříd a v sudém týdnu neúčastní druhá polovina tříd, přičemž tato podmínka se netýká žáků ve školách

v Karlovarském kraji, Královéhradeckém kraji, Libereckém kraji, Pardubickém kraji, Plzeňském kraji, Středočeském kraji a hlavním městě Praze [9]. V dalším opatření platném **od 24. května 2021** se pro SŠ **omezují pouze závěrečné zkoušky, maturitní zkoušky, absolutoria**, které se mohou konat za účasti **nejvýše 50 osob v místnosti** [33]. Stejně omezení platilo i v dalším opatření platném od 31. května 2021 [34] i v dalším opatření platném od 8. června 2021 [35]. Poté byl již konec školního roku a prázdniny.

Vysoké školy

Stejně jako základní a střední školy byly vysoké školy (VŠ) poprvé uzavřeny **11. března 2020** mimořádným opatření MZ ze dne 10. března 2020 [12]. Opatření ale nebylo legislativně v pořádku, proto bylo nahrazeno 12. března 2020 usnesením Vlády ČR [13]. Platilo až do 20. dubna 2020, kdy vešlo v platnost opatření MZ zaštitěné Vládou ČR ze dne 17. dubna 2020 [14]. U VŠ bylo studentům **povoleno alespoň účastnit se klinické a praktické výuky a praxi, na laboratorní, experimentální nebo uměleckou práci zejména pro realizaci závěrečných prací** v rámci studia v bakalářském, magisterském nebo doktorském studijním programu **za přítomnosti nejvýše 5 osob a pro studenty posledních ročníků** bylo **povoleno zúčastnit se konzultace nebo zkoušení za přítomnosti maximálně 5 osob**. Opatření bylo obnoveno 23. dubna 2020 s účinností od 27. dubna 2020 [15].

Ke změně došlo **od 11. května 2020** (tedy reálně na konci semestru či po jeho skončení), kdy byla opatřením **povolena výuka s maximálním počtem 15 osob**, klinická a praktická výuka mohla probíhat bez omezení [16]. Tyto podmínky platily i v následujících třech opatřeních [17, 18, 19].

Následovaly prázdniny a další omezení bylo zavedeno s platností **od 12. října 2020**, kdy byla **zakázána osobní přítomnost na výuce**, která se ale nevztahovala na **účast na klinické a praktické výuce a praxi studentů zdravotnických studijních programů** [20]. Toto opatření se rychle změnilo, a to dne 14. října 2020, kdy bylo povoleno, aby se výuky a zkoušek účastnili studenti ve skupinách maximálně po 10 lidech [21]. K další změně došlo od 21. října 2020, kdy byly rozšířeny studijní programy, které mohou mít neomezenou klinickou a praktickou výuku, o **pedagogické programy** [22]. Toto opatření pro VŠ bylo ve stejném znění prodlouženo do 20. listopadu 2020 [23]. Poté bylo prodlouženo do 24. listopadu 2020 [24]. Výjimky ze zákazu účasti byly rozšířeny s platností od 25. listopadu 2020 a tentokrát byla účast na vzdělání povolena skupinám studentů maximálně po 10, laboratorní, experimentální nebo umělecká výuka v posledním ročníku bakalářského nebo magisterského studijního programu za přítomnosti nejvýše 20 studentů, neomezeně mohla probíhat klinická a praktická výuka a praxe studentů zdravotnických a pedagogických studijních programů, studium v doktorském studijním programu a individuální konzultace [25]. Stejně podmínky byly potvrzeny v následujícím opatření od 30. listopadu 2020 [26], které bylo **od 7. prosince 2020** rozšířeno o povolení **účasti na výuce studentům prvních ročníků ve skupinách maximálně po 20** [27]. K další

změně došlo krátce před Vánoci, kdy s platností od 21. prosince 2020 byla povolena pouze účast na klinické a praktické výuce a praxi studentů zdravotnických studijních programů, laboratorní, experimentální nebo uměleckou výuku v posledním ročníku bakalářského nebo magisterského studijního programu za přítomnosti nejvýše 20 studentů, studium v doktorském studijním programu a individuální konzultace [28].

S platností od 27. prosince 2020 do 10. ledna 2021 byla nastavena pravidla tak, že byla povolena **účast studentů na prezenční výuce a zkouškách ve skupinách maximálně po 10 a bez omezení mohla probíhat klinická a praktická výuka a praxe studentů zdravotnických a pedagogických studijních programů** [29]. Od 11. ledna 2021 byla oproti minulému opatření povolena i účast na přijímacích zkouškách na vysoké školy za účasti nejvýše 10 osob [30]. Takové znění opatření bylo následně prodlouženo do 14. února 2021 [31] a následně do 28. února 2021 [32] a poté do 21. března 2021 [1]. Opatření bylo následně prodlouženo ještě do 28. března 2021 [2] a znovu do 11. dubna 2021 [3]. S platností **od 12. dubna 2021** byla pravidla pro vysoké školy nastavena tak, že **bez omezení mohla probíhat prezenční výuka ve skupinách nejvýše po 10, povoleny byly stále individuální konzultace a také mohla bez omezení probíhat klinická a praktická výuka a praxe studentů zdravotnických a pedagogických studijních programů** [4]. Další opatření se stejnými podmínkami platilo se třemi prodlouženími až do 10. května 2021 [6, 7, 10]. Následné opatření s platností od 10. května 2021 bylo platné ve všech krajích s výjimkou Jihočeského kraje, Kraje Vysočina a Zlínského kraje. Pro VŠ platil zákaz osobní přítomnosti, která se však nevztahovala na účast na klinické a praktické výuce a praxi studentů, účast na individuálních konzultacích nebo při poradenských službách a zkouškách, byl-li mezi jednotlivými osobami rozestup minimálně 1,5 metru [11]. Další opatření platilo od 17. května 2021, a pravidla, která v předchozím opatření platila jen pro vybrané kraje se rozšířila na celou ČR [9]. Další opatření platilo **od 24. května 2021** a jediná podmínka pro účast na vzdělání byla, že při vzdělávání, s výjimkou klinické a praktické výuky a praxe, a zkouškách **musí být mezi jednotlivými osobami rozestup minimálně 1,5 metru** [33]. Opatření se stejným pravidlem bylo dále prodlouženo od 31. května 2021 [34], resp. do 8. června 2021 [35]. Poté byl již konec akademického roku.

K našemu souhrnu připojujeme přehled vládních opatření (srov. Tabulka č. 2 a 3), který chronologicky, bez specifičtějšího rozlišení různých typů škol a nuancí jednotlivých opatření shrnuje uzávěry a režimová opatření týkající se škol v Česku. Jeho přehlednost může vhodně doplnit výsledek naší podrobné rešerše.

Tabulka č. 2: Sousednost kroků otevírání a zavírání škol v roce 2020

11. března	uzavření všech škol kromě MŠ
20. dubna	možný návrat posledních ročníků VŠ (skupiny do 5 osob)
27. dubna	možný návrat všech ročníků VŠ – konzultace ve skupinách max. 5 osob
11. května	návrat: 9. ročníky ZŠ a závěrečné ročníky SŠ, konz., VOŠ (dobrovolně, max. 15 žáků), všechny ročníky VŠ dle rozhodnutí VŠ (max. 15 studentů)
25. května	návrat 1. stupně (dobrovolně, max. 15 žáků)
1. června	návrat praktické výuky na SŠ, konz. VOŠ (dobrovolně, max. 15 žáků)
8. června	návrat všech ročníků 2. st ZŠ, SŠ, konz., VOŠ – konzultace a třídnické hodiny (dobrovolně, max. 15 žáků)
14. října	uzavření SŠ, konz. a VOŠ s výjimkou praktické výuky, uzavření VŠ
14. října	uzavření ZŠ, SŠ, konz. a VOŠ
18. listopadu	návrat 1. a 2. ročníku a přípravných tříd ZŠ
25. listopadu	návrat závěrečných ročníků SŠ, konz., VOŠ + praktická výuka ve všech ročnících SŠ, konz., VOŠ, VŠ – praktická výuka v posledních ročnících dle rozhodnutí VŠ (do 20 studentů)
30. listopadu	návrat 3. – 5. a 9. ročníku ZŠ, 2. stupeň rotační výuka
7. prosince	SŠ, konz. a VOŠ rotační výuka, VŠ – praktická výuka ve všech ročnících, prezenční výuka v 1. ročnících dle rozhodnutí VŠ (max. 20 studentů)
21. a 22. prosince	ZŠ, SŠ volno, VŠ – praktická výuka v posledních ročnících dle rozhodnutí VŠ (do 20 studentů)

Zdroj: Zpráva o dopadech pandemie covid-19 na vzdělávání [36] (úprava autorky).

Tabulka č. 3: Sousednost kroků otevírání a zavírání škol v roce 2021

27. prosince / 4. ledna	otevřeny pouze MŠ a 1. a 2. ročníky a přípravné třídy ZŠ, ostatní ročníky a vzdělávací úrovně uzavřeny
1. března	všechny školy uzavřeny
12. dubna	otevřeny MŠ (poslední ročník – skupiny do 15 dětí) a přípravné třídy, 1. stupeň ZŠ – rotační výuka (běžná výuka přípravné třídy a malé školy)
19. dubna	možnost skupinové výuky ohrožených žáků na 2. stupni ZŠ
26. dubna	část krajů – plná výuka v MŠ, celá ČR – praktická výuka SŠ, konz. a VOŠ, VŠ – praktická výuka v posledních ročnících dle rozhodnutí VŠ
3. května	polovina krajů – plně otevřeny MŠ a rotační výuka na 2. stupni ZŠ
10. května	všechny kraje – plně otevřeny MŠ, rotační výuka na 2. stupni, VŠ – většina krajů – praktická výuka ve všech ročnících VŠ (na většině vysokých škol ve druhé polovině května začíná zkuškové období, již se tedy nepočítá s otevřením)
17. května	celá ČR – plně otevřen 1. stupeň, polovina krajů – plně otevřen 2. stupeň ZŠ, VŠ – všechny kraje – praktická výuka
24. května	všechny kraje – plně otevřen 2. stupeň a SŠ, konz., VOŠ

Zdroj: Zpráva o dopadech pandemie covid-19 na vzdělávání [36] (úprava autorky).

Zdroje:

1. VLÁDA ČR. Usnesení vlády ČR č. 200: Usnesení vlády ČR o přijetí krizového opatření ze dne 26. 2. 2021. Dostupné z: <https://apps.odok.cz/attachment/-/down/IHOABYLUNSGM>
2. VLÁDA ČR. Usnesení vlády ČR č. 300: Usnesení vlády ČR o změně krizového opatření ze dne 18. 3. 2021. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/zmena-usneseni-0300.pdf>
3. VLÁDA ČR. Usnesení vlády ČR č. 315: Usnesení vlády ČR o změně krizových opatření ze dne 3. 3. 2021. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/prodlouzeni-krizovych-opatreni-0315.pdf>
4. MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ ČR. Mimořádné opatření MZ ze dne 6. 4. 2021. Dostupné z: <https://www.mzcr.cz/wp-content/uploads/2021/04/Mimo%20%99%C3%A1dn%C3%A9-opat%C5%99en%C3%AD-opat%C5%99en%C3%AD-ve-%20%20kol%C3%A1ch-s-1.-f%C3%A1z%C3%AD-rozvoln%C4%9Bn%C3%AD-s-%20%20BA%C4%8Dinnost%C3%AD-od-12.-4.-2021-do-odvol%C3%A1n%C3%AD.pdf>
5. VLÁDA ČR. Mimořádné opatření Krajské hygienické stanice Ústeckého kraje se sídlem v Ústí nad Labem č. 1/2021 ze dne 12. 4. 2021. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/omezeni-skol-0374.pdf>
6. MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ ČR. Mimořádné opatření MZ/Usnesení vlády ČR č. 375 ze dne 12. 4. 2021. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/omezeni-skol-0375.pdf>
7. MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ ČR. Mimořádné opatření MZ/Usnesení vlády ČR č. 393 ze dne 19. 4. 2021. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/provoz-skol-0393.pdf>
8. MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ ČR. Mimořádné opatření MZ/Usnesení vlády ČR č. 395 ze dne 22. 4. 2021. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/mimoradna-opatreni-priloha1-0395.pdf>
9. MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ ČR. Mimořádné opatření MZ/Usnesení vlády ČR č. 448 ze dne 10. 5. 2021. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/provoz-skol-0448.pdf>
10. MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ ČR. Mimořádné opatření MZ/Usnesení vlády ČR č. 423 ze dne 29. 4. 2021. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/provoz-vysokych-skol-0423.pdf>
11. MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ ČR. Mimořádné opatření MZ/Usnesení vlády ČR č. 433 ze dne 3. 5. 2021. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/provoz-vysokych-skol-0433.pdf>
12. MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ ČR. Mimořádné opatření MZ ze dne 10. 3. 2020. Dostupné z: https://www.fulsoft.cz/33/mzdr-10676-2020-1-min-kan-mimoradne-opatreni-uzavreni-skol-uniqueidgOkE4NvrWuObyfYyCQ7y0UdB1jv4581EAA8XkAsrT2I/?uri_view_type=11
13. VLÁDA ČR. Usnesení vlády ČR č. 201: Usnesení vlády ČR o přijetí krizového opatření ze dne 12.3. 2020. Dostupné z: <https://apps.odok.cz/attachment/-/down/IHOABMNHPTS8>

14. MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ ČR. Mimořádné opatření MZ ze dne 17. 4. 2020. Dostupné z: <https://koronavirus.mzcr.cz/wp-content/uploads/2020/04/Mimo%C5%99%C3%A1dn%C3%A9-opat%C5%99en%C3%AD-uzav%C5%99en%C3%AD-%C5%A1kol-a-%C5%A1kolsk%C3%BDch-za%C5%99%C3%ADzen%C3%AD-s-%C3%BA%C4%8Dinnost%C3%AD-od-20.-4.-2020.pdf>
15. VLÁDA ČR. Usnesení vlády ČR č. 200: Usnesení vlády ČR o přijetí krizového opatření ze dne 23. 4. 2020. Dostupné z: <https://apps.odok.cz/attachment/-/down/IHOABNYHLZBP>
16. VLÁDA ČR. Usnesení vlády ČR č. 200: Usnesení vlády ČR o přijetí krizového opatření ze dne 30. 4. 2020. Dostupné z: <https://apps.odok.cz/attachment/-/down/RCIABPAABKYY>
17. MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ ČR. Mimořádné opatření MZ/Usnesení vlády ČR č. 537 ze dne 11. 5. 2020. Dostupné z: <https://apps.odok.cz/attachment/-/down/RCIABPJ9RWRV>
18. MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ ČR. Mimořádné opatření MZ/Usnesení vlády ČR č. 555 ze dne 18. 5. 2020. Dostupné z: <https://apps.odok.cz/attachment/-/down/IHOABPQKT9N>
19. MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ ČR. Mimořádné opatření MZ ze dne 25. 5. 2020. <https://koronavirus.mzcr.cz/wp-content/uploads/2020/05/Mimo%C5%99%C3%A1dn%C3%A9-opat%C5%99en%C3%AD-omezen%C3%AD-provozu-%C5%A1kol-a-%C5%A1kolsk%C3%BDch-za%C5%99%C3%ADzen%C3%AD-s-%C3%BA%C4%8Dinnost%C3%AD-od-1.-6.-2020-dodvol%C3%A1n%C3%AD.pdf>
20. VLÁDA ČR. Usnesení vlády ČR č. 997: Usnesení vlády ČR o přijetí krizového opatření ze dne 8. 10. 2020. Dostupné z: <https://apps.odok.cz/attachment/-/down/IHOABU7M585P>
21. VLÁDA ČR. Usnesení vlády ČR č. 1022: Usnesení vlády ČR o přijetí krizového opatření ze dne 12. října 2020. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/2--provoz-skol-1022.pdf>
22. VLÁDA ČR. Usnesení vlády ČR č. 1074: Usnesení vlády ČR o přijetí krizového opatření ze dne 19. 10. 2020. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/media-centrum/tiskove-zpravy/skoly-1074.pdf>
23. VLÁDA ČR. Usnesení vlády ČR č. 1191: Usnesení vlády ČR o přijetí krizového opatření ze dne 16. 11. 2020. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/uv201116-1191.pdf>
24. VLÁDA ČR. Usnesení vlády ČR č. 1197: Usnesení vlády ČR o přijetí krizového opatření ze dne 20. 11. 2020. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/Omezeni-skol-od-23--listopadu-1197.pdf>
25. VLÁDA ČR. Usnesení vlády ČR č. 1198: Usnesení vlády ČR o přijetí krizového opatření ze dne 20. 11. 2020. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/Omezeni-skol-od-25--listopadu-1198.pdf>
26. VLÁDA ČR. Usnesení vlády ČR č. 1199: Usnesení vlády ČR o přijetí krizového opatření ze dne 20. 11. 2020. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/Omezeni-skol-od-30--listopadu-1199.pdf>
27. VLÁDA ČR. Usnesení vlády ČR č. 1263: Usnesení vlády ČR o přijetí krizového opatření ze dne 30. 11. 2020. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/skoly-1263.pdf>
28. VLÁDA ČR. Usnesení vlády ČR č. 1335: Usnesení vlády ČR o přijetí krizového opatření ze dne 14. 12. 2020. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/skoly-1335.pdf>

29. VLÁDA ČR. Usnesení vlády ČR č. 1377: Usnesení vlády ČR o přijetí krizového opatření ze dne 23. 12. 2020. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/skoly-1377.pdf>
30. VLÁDA ČR. Usnesení vlády ČR č. 13: Usnesení vlády ČR o přijetí krizového opatření ze dne 7. 1. 2021. Dostupné z: <https://apps.odok.cz/attachment/-/down/RCIABX2JA3YR>
31. VLÁDA ČR. Usnesení vlády ČR č. 56: Usnesení vlády ČR o přijetí krizového opatření ze dne 22. 1. 2021. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/uv210122-0056.pdf>
32. VLÁDA ČR. Usnesení vlády ČR č. 129: Usnesení vlády ČR o přijetí krizového opatření ze dne 14. 2. 2021. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/skoly-0129.pdf>
33. MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ ČR. Mimořádné opatření MZ/Usnesení Vlády ČR č. 471 ze dne 17. 5. 2021. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/provoz-skol-0471.pdf>
34. MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ ČR. Mimořádné opatření MZ/Usnesení Vlády ČR č. 485 ze dne 24. 5. 2021. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/omezeni-skol-0485.pdf>
35. MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ ČR. Mimořádné opatření MZ ze dne 7. 6. 2020. Dostupné z: <https://www.mzcr.cz/wp-content/uploads/2021/06/Mimoradne-opatreni-omezeni-provozu-skol-a-skolskych-zarizeni-s-ucinnosti-od-8-6-2021-do-odvolani.pdf>
36. VLÁDA ČR. 2022. Zpráva o dopadech pandemie covid-19 na vzdělávání. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/urad-vlady/poskytovani-informaci/poskytnute-informace-na-zadost/material.docx>

Výzkumnou zprávu jsme připravovaly velmi pečlivě – pokud v ní přesto naleznete nějakou chybu nebo nesrovnalost, dejte nám to prosím vědět na eva.hejzlarova@fsv.cuni.cz nebo magdalena.mouralova@fsv.cuni.cz. Děkujeme.

Odkazovat na výzkumnou zprávu lze např. tímto způsobem:

ČELADNÍKOVÁ, Tereza, Eva HEJZLAROVÁ a Magdalena MOURALOVÁ. *Školní „lockdowny“ v Česku v souvislosti s pandemií covid-19 v období březen 2020–červen 2021: Výzkumná zpráva*. Praha: Fakulta sociálních věd Univerzity Karlovy, 2022. Dostupné z: <https://bit.ly/skolni-lockdowny-FSVUK>